

Vrijednosti vezane za lijepo ponašanje

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

Muhammed b. Ibrahim et-Tuvejdžiri

Prijevod:

Senad Muhić

Revizija:

Ersan Grahovac

2014 - 1435

IslamHouse.com

﴿ فضائل الأخلاق ﴾

« باللغة البوسنية »

محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة:

سناد موهيتش

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2014 - 1435

IslamHouse.com

Vrijednosti vezane za lijepo ponašanje

Allah Uzvišeni kaže: *Dobro i zlo nisu isto! Zlo dobrim uzvrati, pa će ti dušmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati. To mogu postići samo strpljivi; to mogu postići samo vrlo sretni.* (Fussilet, 34-35.)

I kaže: *Ti si, zaista, najljepše čudi.* (El-Kalem, 4.)
Prenosi se od Abdullaha b. Amra, radijallahu 'anhu, da je kazao: „**Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije bio razvratan niti je govorio takve riječi, a znao bi govoriti: 'Među vama je najbolji onaj ko ima najljepše ponašanje.'**“¹

Vrijednost znanja

Allah Uzvišeni kaže: *O vjernici, kad vam se kaže: Načinite mjesta drugima tamo gdje se sjedi - vi načinite, pa i vama će Allah mjesto načiniti; a kad vam se rekne: Dignite se - vi se dignite - Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje. - A Allah dobro zna ono što radite.* (El-Mudžadele, 11.)

I kaže: *Nezamislivo je da čovjek kome Allah da Knjigu i znanje i vjerovjesništvo - poslije rekne ljudima:*

¹ Bilježe Buharija, br. 3559., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2321.

Klanjajte se meni, a ne Allahu! - nego: Budite Božiji ljudi jer vi Knjigu znate i nju proučavate! (Alu Imran, 79.)

Muavija, radijallahu 'anhu prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Kome Allah želi dobro, pouči ga vjerskim propisima. Ja sam uistinu Kasim, onaj koji dijeli, a Allah je taj koji daje. Ovaj ummet (zajednica) će sprovoditi Alahove naredbe i neće im nauditi oni koji im se suprostave, sve dok Allah ne donese svoju presudu.**“²

Vrijednost srpljivosti

Allah Uzvišeni veli: Reci: ***O robovi moji koji vjerujete, bojte se Gospodara svoga! One koji na ovome svijetu dobra djela budu činili čeka nagrada, a Allahova zemlja je prostrana; samo oni koji budu strpljivi biće bez računa nagrađeni.*** (Ez-Zumer, 10.)

I kaže: ***Mi ćemo vas dovesti u iskušenje malo sa strahom i gladovanjem, i time što ćete gubiti imanja i živote, i ljetine. A ti obraduj izdržljive, one koji, kada ih kakva nevolja zadesi, samo kažu: Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti! Njih čeka oprost od Gospodara njihova i milost; oni su na Pravome putu!*** (El-Bekare, 155-157.)

² Bilježe Buharija, br. 71., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1037.

Ebu Seid el-Hudri kazuje: „**Neke ensarije zatražiše nešto od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi, i on im to dade. Potom ponovo zatražiše i on im ponovo dade, a onda (kada je nestalo toga) reče: 'Ono što budem imao, dat ću vam i neću vam uskratiti.**

-

noga ko se bude trudio da ne traži od ljudi, Allah će pomoći da ne traži od ljudi,

-

noga ko se trudi da bude neovisan od ljudi, Allah će ga učiniti neovisnim od ljudi,

-

ko se bude trudio da bude strpljiv, Allah će mu dati da postane strpljiv.³ Nikome od vas nije dato ništa obimnije i bolje od strpljivosti.⁴

³ Govoreći o razlici između ova tri stepena, Šerefuddin et-Tajjibi kaže: „Njegove riječi: 'Allah će pomoći da ne traži od ljudi...“, znače da ko od svoje duše bude tražio suzdržanost od traženja (od ljudi), s tim da ne ispoljava neovisnost od njih, Allah će pomoći da ne traži od ljudi, tj. učinit će ga čistim od toga. Ko se popne na veći stepen, a to je ispoljavanje neovisnosti od stvorenja, ali ako mu se ponudi – ne odbija, Allah će njegovo srce ispuniti bogatstvom. A ko se uspne na najviši stepen, i trudi se da bude strpljiv, pa čak i ako mu se ponudi – on odbije, onda je to to.“ Vidjeti: *el-Kašif 'an haka'ikis-sunen*, 5/1515., Šerefuddin et-Tibi.

⁴ Bilježe Buharija, br. 1469., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1053.

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Nije jak onaj koji je snažan u hrvanju, nego je jak onaj koji vlada sobom u srdžbi.**“⁵

Enes b. Malik prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem kazao: „**Allah Uzvišeni veli: 'Džennet ću podariti robu kojem oduzmem vid, pa se on strpi.**“⁶

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Neprestano će vjernik i vjernica imati iskušenja u sebi, djeci i imetku, i to sve dok se ne susretnu sa Allahom, a na sebi nemaju nijednog grijeha.**“⁷

Vrijednost iskrenosti

Allah Uzvišeni veli: *Allah će reći: „Ovo je Dan u kome će iskrenima od koristi iskrenost njihova biti; njima će džennetske bašče, kroz koje rijeke teku, pripasti, vječno i zauvijek će u njima ostati. Allah će zadovoljan njima biti, a i oni Njim. To će veliki uspjeh biti!“* (El-Maide, 119.)

Abdullah b. Mes'ud prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Iskrenost vodi u dobročinstvo,**

⁵ Bilježe Buharija, br. 6114., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2609.

⁶ Bilježi Buharija, br. 5653.

⁷ Hadis je dobar, a bilježi ga Tirmizi, br. 2399; Pogledati: Es-silsiletu-s-sahihah, br. 2280.

a dobročinstvo vodi u Džennet. Čovjek će govoriti istinu sve dok kod Allaha ne bude upisan kao iskrena osoba. Laž je grijeh, a grijeh vodi u Vatru. Čovjek će lagati, sve dok kod Allaha ne bude upisan kao lažov.⁸

Vrijednost pokajanja i traženja oprosta

Allah Uzvišeni, govoreći o tome šta je Nuh, alejhisselam, govorio, veli: ***i govorio sam: „Tražite od Gospodara svoga oprost jer On, doista, mnogo prašta; On će vam kišu obilnu slati i pomoći će vas imanjinima i sinovima, i daće vam bašče, i rijeke će vam dati.“*** (En-Nuh, 10-12.)

A govoreći o riječima Huda, alejhisselam, Uzvišeni veli: ***O narode moj, molite Gospodara svoga da vam oprost, i pokajte Mu se, a On će vam slati kišu obilnu i daće vam još veću snagu, uz onu koju imate, i ne odlazite kao mnogobošci!*** (Hud, 52.)

Enes, radijallahu 'anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: **„Allah se više obraduje tevbi (pokajanju) jednog roba, nego što je radost nekog od vas kad izgubi devu u pustinji pa je nađe.“**⁹

⁸ Bilježe Buharija, br. 6094., i Muslim, br. 2607., i ovo je njegova verzija.

⁹ Bilježe Buharija, br. 6309., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2747.

Vrijednost bogobožnosti

Allah Uzvišeni kaže:

1. *O vjernici, ako se budete Allaha bojali, On će vam sposobnost darovati pa ćete istinu od neistine moći rastaviti i preko ružnih postupaka vaših će preći i oprostiti vam. - A Allahova dobrota je neizmjerena.* (El-Enfal, 29.)

2. *O ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa.* (El-Hudžurat, 13.)

3. *O vi koji vjerujete, Allaha se bojte i u Poslanika Njegova vjerujte, On će vam dvostruku milost Svoju darovati, i daće vam svjetlo pomoću kog ćete ići, i oprostiće vam - jer Allah prašta, i samilostan je.* (El-Hadid, 28.)

Vrijednost jakog uvjerenja i oslanjanja na Allaha Uzvišenog

Allah Uzvišeni kaže:

1. *one kojima je, kada su im ljudi rekli: Neprijatelji se okupljaju zbog vas, trebate ih se pričuvati! - to učvrstilo vjerovanje, pa su rekli: Dovoljan je nama Allah i divan*

je On Gospodar! I oni su se povratili obasuti Allahovim blagodatima i obiljem, nikakvo ih zlo nije zadesilo i postigli su da Allah bude njima zadovoljan - a Allah je neizmjereno dobar. (Alu Imran, 173-174.)

2. a onome koji se Allaha boji, On će izlaz naći i opskrbiće ga odakle se i ne nada; onome koji se u Allaha uzda, On mu je dosta. Allah će, zaista, ispuniti ono što je odlučio; Allah je svemu već rok odredio. (Et-Talak, 2-3.)

Šedad b. Evs prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Ko kaže ovaj istigfar (dovu) ujutro čvrsto vjerujući u njegove riječi, te umre tog dana prije nego omrkne, on je od stanovnika Dženneta, a ko ga kaže u toku noći čvrsto ubjeđen u te riječi i umre prije nego svane pa i on je od stanovnika Dženneta. Te riječi su: *Allahumme Ente Rabbii, la ilahe illa Ente, halakteni, ve ene abduke, ve ene 'ala 'ahdike ve va'dike mesteta'tu, e'uzu bike min šerri ma sana'tu, ebu'u leke bi ni'ametike alejje, ve ebu'u leke bizenbii, fagfir li fe innehu la jagfiru-z-zunube iila Ente!***

Allahu moj, Ti si moj Gospodar, nema boga osim Tebe, Ti si me stvorio i ja sam Tvoj rob, ispunjavam zavjet Tebi koliko mogu, Tebi se utječem od zla koje sam uradio, priznajem Tvoje blagodati prema meni, i

Tebi priznajem svoj grijeh, pa mi oprost, jer grijehe ne oprašta niko osim Tebe!¹⁰

Vrijednost borbe i ulaganja truda

Allah Uzvišeni kaže:

1. *One koji se budu zbog Nas borili Mi ćemo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti; a Allah je, zaista, na strani onih koji dobra djela čine!* (El-Ankebut, 69.)

2. *Pravi vjernici su samo oni koji u Allaha i Poslanika Njegova vjeruju, i poslije više ne sumnjaju, i bore se na Allahovom putu imecima svojim i životima svojim. Oni su iskreni!* (El-Hudžurat, 15.)

Zijad veli: „Čuo sam Mugiru kako kaže: 'Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi do te mjere činio ibadet i klanjao da su mu stopala oticala, a kada bi bio upitan zašto to radi, odgovorio bi: 'A zar ne budem Allahov zahvalni rob?!'¹¹

Vrijednost straha od Allaha

Allah Uzvišeni kaže:

¹⁰ Bilježi Buharija, br. 6306.

¹¹ Bilježe Buharija, br. 1130., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2819.

1. *Pravi vjernici su samo oni čija se srca strahom ispune kad se Allah spomene, a kad im se riječi Njegove kazuju, vjerovanje im učvršćuju i samo se na Gospodara svoga oslanjaju, oni koji molitvu obavljaju i dio od onoga što im Mi dajemo udjeljuju. Oni su, zbilja, pravi vjernici - njih počasti, i oprost, i obilje plemenito kod Gospodara njihova čekaju.* (El-Enfal, 2-4.)

2. *Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se u nadi i strahu, i bili su prema Nama ponizni.* (El-Enbija, 90.)

3. *U Naše riječi vjeruju samo oni koji, kad se njima opomenu, licem na tle padaju, i koji Gospodara svoga veličaju i hvale i koji se ne ohole. Bokovi njihovi se postelja lišavaju i oni se Gospodaru svome iz straha i želje klanjaju, a dio onog što im Mi dajemo udjeljuju. I niko ne zna kakve ih, kao nagrada za ono što su činili, skrivene radosti čekaju.* (Es-Sedžda, 15-17.)

4. *A onoga ko se bude bojava stajanja pred Gospodarem svojim čekaju dva džennetska perivoja.* (Er-Rahman, 46.)

Vrijednosti nade u Allahovu milost

Allah Uzvišeni kaže: *Reci: O robovi moji koji ste se prema sebi ogriješili, ne gubite nadu u Allahovu milost!*

Allah će, sigurno, sve grijehе oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv. (Ez-Zumer, 53.)

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, kada vi ne biste grijеšili, Allah dž.š. bi vas zamijenio narodom koji će grijеšiti i moliti Allaha dž.š. za oprost, a On će im praštati.**“¹²

Vrijednost samilosti

Allah Uzvišeni kaže:

1. Samo Allahovom milošću ti si blag prema njima; a da si osoran i grub, razbjegli bi se iz tvoje blizine. Zato im praštaj i moli da im bude oprošteno i dogovaraj se s njma. A kada se odlučiš, onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega. (Alu Imran, 159.)

2. Muhammed je Allahov poslanik, a njegovi sljedbenici su strogi prema nevjernicima, a samilosni među sobom;

¹² Bilježi Muslim, br. 2749. Kaže Ibn Melik: „U ovome se ne nalazi podsticaj ljudima da čine grijehе, već je hadis izrečen da bi se ashabi utješili i da bi se iz njihovih prsa otklonio žestoki strah, jer je strah preovladavao njima, da su neki od njih bježali u brda da obožavaju Allaha, a neki su se odvojili od svojih žena, a neki su se odrekli sna. U hadisu je obraćanje pažnje na nadu u Allahovu milost.“ Vidjeti: *Delilul-muflihın li turuki rijadis-salihın*, 4/327.

vidiš ih kako se klanjaju i licem na tle padaju želeći Allahovu nagradu i zadovoljstvo - na licima su im znaci, tragovi od padanja licem na tle. Tako su opisani u Tevratu. A u Indžilu: oni su kao biljka kad izdanak svoj izbaci pa ga onda učvrsti, i on ojača, i ispravi se na svojoj stabljici izazivajući divljenje sijača - da bi On s vjernicima najedio nevjernike. A onima koji vjeruju i dobra djela čine Allah obećava oprost i nagradu veliku. (El-Feth, 29.)

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Neće se ukazati milost onome ko nije samilostan.**“¹³

Veličina Allahove milosti

Allah Uzvišeni kaže: *i dosudi nam milost na ovome svijetu, i na onome svijetu - mi se, vraćamo Tebi! - Kaznom Svojom Ja kažnjavam koga hoću" - reče On - a milost Moja obuhvaća sve; daću je onima koji se budu grijeha klonili i zekat davali, i onima koji u dokaze Naše budu vjerovali. (El-E'araf, 156.)*

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Kada je Allah stvorio stvorenja,**

¹³ Bilježe Buharija, br. 5997., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2318.

zapisao je kod Sebe iznad Arša: 'Moja milost je veća od Moje srdžbe.'¹⁴

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Allah ima sto milosti,¹⁵ a spustio je jedan (stoti) dio na džinne, ljude i životine i od tog jednog dijela stvorenja su samilosna jedna prema drugima. Ostalih devedeset devet dijelova je ostavio za Sudnji dan kada će ih spustiti na Svoje robove.**“¹⁶

¹⁴ Bilježe Buharija, br. 3194., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2751.

¹⁵ Kaže šejh Muhammed ibn Salih el-Ušejmin: „Kada bi se milost svih milostivih sakupila ne bi predstavljala ništa u poređenu sa Allahovom milošću. Na to ti ukazuje činjenica da je Allah stvorio sto milosti i jednu od njih je stavio među stvorenjima na osnovu koje su oni milostivi jedni prema drugima na dunjaluku.“ Vidjeti: *Šerhul-'akidetil-vasitije*, 1/255. Kaže Salih Aluš-Šejh: „Nekada se pod milošću misli na Allahovo svojstvo, a nekada se kaže 'milost' a misli se na trag te milosti i njenu posljedicu, kao što Allah kaže u Kur'anu: ***Pa pogledajte u tragove Allahove milosti kako oživljava zemlju nakon mrtvila nezina...*** (er-Rum, 50.), tj. u kišu. Za Džennet je rekao u hadisi kudsiju: **'Ti si Moja milost.'** tj. stvorena milost. I rekao je (Allahov Poslanik): **'Allah ima sto milosti kojima će se smilovati Svojim robovima, devedeset devet je zadržao kod Sebe, a jednu je poslao (na dunjaluk), i od nje je sva milost koja postoji među ljudima.'** Znači ova milost kojom su stvorenja samilosna jedna prema drugima jeste stvorena milost.“ Vidjeti: *Šerhul-'akidetil-vasitije*, jedanaesta kaseta.

¹⁶ Bilježe Buharija, br. 6000., i Muslim, br. 2752., i ovo je njegova verzija.

Vrijednost praštanja i blagog odnosa

Allah Uzvišeni kaže: *Neka se čestiti i imućni među vama ne zaklinju da više neće pomagati rođake i siromahe, i one koji su na Allahovu putu rodni kraj svoj napustili; neka im oprostite i ne zamjere! Zar vam ne bi bilo drago da i vama Allah oprostí? A Allah prašta i samilostan je.* (En-Nur, 22.)

2. *Ti sa svakim – lijepo! I traži da se čine dobra djela, a neznanica se kloni!* (El-E'araf, 199.)

3. *Mi smo nebesa i Zemlju i ono što je između njih mudro stvorili. Čas ožvljenja će zacijelo doći, zato ti velikodušno oprostí.* (El-Hidžr, 85.)

4. *O vjernici, i među ženama vašim i djecom vašom, doista, imate neprijatelja, pa ih se pričuvajte! A ako preko toga pređete i opravdanje prihvatite i oprostite, pa - i Allah prašta i samilostan je.* (Et-Tegabun, 14.)

Vrijednost blagosti

Aiša, radijallahu 'anha prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi vesellem, kazao: „**O Aiša, Allah je veoma blag i voli blagost, i putem blagosti daje više nego što daje putem nasilnog ponašanja i bilo čega drugog.**“¹⁷

¹⁷ Bilježe Buharija, br. 6927., i Muslim, br. 2593., i ovo je njegova verzija.

Aiša, radijallahu 'anha prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi vesellem, kazao: „**U čemu god se nađe blagost (ljubaznost), ona to ukrasi, a gdje god ne bude blagosti, to bude unakaženo (manjkavo).**“¹⁸

Vrijednost stida

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi vesellem, kazao: „**Iman se sastoji od šezdeset i nekoliko dijelova, a i stid je dio imana.**“¹⁹

Ebu Mesud prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi vesellem, kazao: „**Od onoga što su ljudima ostalo od govora prvog vjerovjesništva²⁰ jeste i izreka: 'Ako se ne stidiš, radi što ti je volja.'**“²¹

¹⁸ Bilježi Muslim, br. 2594.

¹⁹ Bilježe Buharija, br. 9., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 35.

²⁰ Kaže Muhammed ibn Ismail es-San'ani: „Može da se odnosi na prethodno vjerovjesništvo uopšte, bilo bliže ili dalje u prošlost, a može da se odnosi bukvalno na prvo vjerovjesništvo, a to je vjerovjesništvo Adema, alejhisselam.“ Vidjeti: *Et-Tenvir šerhu-džami'is-sagir*, 1/191.

²¹ Bilježi Buharija, br. 3484. Imam Ibn Redžeb el-Hanbeli kaže: „Za Poslanikove riječi: '**Ako se ne stidiš čini šta hoćeš.**', ima dva (glavna) tumačenja:

Prvi stav je da te riječi ne znače stvarno naredbu da čini čovjek šta hoće, već je znače pokudu i zabranu toga. Učenjaci koji su ovog stava (da ne znači stvarno naredbu) imaju dva načina tumačenja:

1. Da je to (po vanjskom obliku) naredba kojom se (ustvari) cilja prijetnja. U tom slučaju Poslanikove riječi znače: 'Ako nemaš stida radi šta hoćeš, a Allah će te kazniti za to.' To je slično Allahovim riječima (u Kur'anu): **Radite šta hoćete, a Allah, doista, vidi ono što radite!** (Fussilet, 40.), i: **Pa obožavajte šta hoćete mimo Njega. Reci: „Stradaće uistinu, oni koji na Sudnjem danu izgube i sebe i porodice svoje. Eto, to je pravo stradanje!“** (ez-Zumer, 15.), i riječima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: **'Ko bude prodavao alkohol, (slobodno) neka iskomada svinju.'**, tj. neka je sječe za prodaju ili za jelo. Ovo mišljenje je izabrala skupina učenjaka, među njima je Ebul-Abbas ibn Sa'leb.

2. Da je to (po vanjskom obliku) naredba kojom se (ustvari) cilja obavještenje, tj. da onaj ko nema stida činit će šta hoće, jer je prepreka činjenja ružnih stvari stid, pa onaj ko nema stida činit će svaki razvrat i svako ružno djelo od kojeg se susteže onaj ko ima stida. To (tumačenje) je slično Poslanikovim riječima: 'Ko na mene namjerno slaže, neka sebi pripremi mjesto u Džehennemu.' Ova rečenica je po vanjskom obliku naredba, ali ima značenje obavijesti, a to je da je onaj ko je na njega namjerno slagao, time sebi pripremio mjesto u Džehennemu. Ovo mišljenje je odabir Ebu Ubejda el-Kasima ibn Sellama, rahimehullah, zatim Ibn Kutejbe, Muhammeda ibn Nasra el-Mervezija i drugih, a Ebu Davud prenosi od imama Ahmeda riječi koje ukazuju na značenje slično ovom stavu.“

„**Drugi stav** jeste da riječi: **'Ako se ne stidiš radi šta hoćeš.'**, predstavljaju (stvarnu) naredbu činjenja onoga što čovjek hoće, na osnovu vanjskog značenja hadisa. To znači da, ako ona stvar koju želiš uraditi nije nešto od čega se stidi od Allaha ili od ljudi, bilo zato što je to djelo neki od ibadeta, ili jedan od vidova lijepog ahlaka i edeba, onda to djelo čini koliko hoćeš. Ovaj stav se prenosi od skupine imama, od kojih je Ishak el-Mervezi eš-Šafi'i, a slično se prenosi i od imama Ahmeda.“ Vidjeti: *Džami'ul-'ulum vel-hikem*, 1/498-503., tahkik: Šu'ajb Arnaut, *Mu'essesetur-risale*, sedmo izdanje, 2001.

Vrijednost čuvanja jezika i šutnje osim ukoliko se radi o nečemu korisnom

Allah Uzvišeni veli: ***O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijeha vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao - postići će ono što bude želio.*** (El-Ahzab, 70-71)

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan, neka govori dobro ili neka šuti.“²²

Ebu Musa prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan o tome koji je islam najbolji, pa je odgovorio: „**Najboljeg islama je čovjek od čijeg su jezika i ruku mirni drugi muslimani.**“²³

Vrijednost ustrajnog izvršavanja Allahovih naredbi

Allah Uzvišeni kaže: ***Onima koji govore: Gospodar naš je Allah - pa poslije ostanu pri tome - dolaze meleki: Ne bojte se i ne žalostite se, i radujte se Džennetu koji vam je obećan. Mi smo zaštitnici vaši u životu na ovome svijetu, a i na onome; u njemu ćete imati sve ono što duše vaše zažele, i što god zatražite - imaćete, bićete***

²² Bilježe Buharija, br. 6475., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 47.

²³ Bilježe Buharija, br. 11., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 42.

počašćeni od Onoga koji prašta i koji je milostiv.
(Fussilet, 30-32.)

Sufjan b. Abdullah Es-Sekafi veli: „**Rekao sam: 'O Allahov Poslaniče, reci mi o islamu nešto što neću morati nakon tebe nikoga pitati.'** Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: '**Reci: 'Vjerujem u Allaha, a zatim ustraj na tome.'**“²⁴

Vrijednost pobožnosti

Nu'man b. Bešir prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Što je dozvoljeno (halal) jasno je, a što je zabranjeno (haram) jasno je, a među njima ima nejasnih stvari koje mnogi ne poznaju. Ko ih se uščuva, taj je sačuvao svoju vjeru i čast, a ko se upusti u njih, zapast će u ono što je zabranjeno. Isto tako kao pastir koji čuva stado oko zabranjene zemlje, može časom da mu umakne stado i pase na njoj. Svaki vladar ima svoju, drugima zabranjenu, zemlju, a Božija zabranjena zemlja jesu Njegove zabrane (harami). U tijelu ima jedan organ, koji kada je dobar, bude dobro cijelo tijelo, a kada je pokvaren, bude pokvareno cijelo tijelo, taj organ je srce.**“²⁵

²⁴ Bilježi Muslim, br. 38.

²⁵ Bilježe Buharija, br. 52., i Muslim, br. 1599., i ovo je njegova verzija.

Vrijednost dobročinstva

Allah Uzvišeni kaže:

1. Oni koji su se Allaha bojali biće među izvorima, u gustim baščama i među voćem koje budu željeli. Jedite i pijte, prijatno neka vam je! - za ono što ste radili. Tako ćemo Mi one koji čine dobra djela nagraditi. (El-Murselat, 41-44.)

2. A nije tako! Onoga ko se bude Allahu pokoravao i uz to dobra djela činio, toga čeka nagrada kod Gospodara njegova, takvi se neće ničega bojati i ni za čim neće tugovati. (El-Bekare, 112.)

3. I imetak na Allahovom putu žrtvujte, i sami sebe u propast ne dovodite, i dobro činite - Allah, zaista, voli one koji dobra djela čine. (El-Bekare, 195.)

Vrijednost ljubavi u ime Allaha

Enes prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Kod koga se nađu tri osobine osjetiće slast imana: da mu Allah i Njegov Poslanik budu draži od svega drugog, da voli čovjeka ni zbog čega drugog osim radi Allaha i da mrzi da se vrati u nevjerstvo**

nakon što ga je Allah izbavio iz njega kao što mrzi da bude bačen u vatru.²⁶

Enes prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Niko od vas neće biti pravi vjernik sve dok bratu muslimanu ne bude želio ono što želi i sebi.**“²⁷

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Allah će na Sudnje danu upitati: 'Gdje su oni koji su se voljeli u Moje ime, želim da ih uvedem u Moj hlad, pored kojeg drugog hlada nema.**“²⁸

Vrijednost plakanja iz straha od Allaha

Allah uzvišeni kaže: ***Kada slušaju ono što se objavljuje Poslaniku, vidiš kako im liju suze iz očiju jer znaju da je***

²⁶ Bilježe Buharija, br. 16., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 43.

²⁷ Bilježe Buharija, br. 13., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 45.

²⁸ Bilježi Muslim, br. 2566. Upitana je Stalna komisija za naučna istraživanja i fetve u Saudijskoj Arabiji: „Šta se misli pod hladom spomenutim u hadisu Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem: 'Sedam (vrsta) ljudi će Allah staviti u Svoj hlad na Danu kada ne bude drugog hlada osim Njegovog?“²⁸, pa je odgovorila: „Pod hladom spomenutim u ovom hadisu se misli na hlad Allahovog arša, kao što je to došlo protumačeno u hadisu Selmana, radijallahu 'anhu, u *Sunenu* Seida ibn Mensura, u kojem stoji: 'Sedam (vrsta) ljudi će Allah staviti u hlad Svog arša...', a dobrim ga je ocijenio hafiz Ibn Hadžer, rahimehullah. I Ibnul-Kajjim je ukazao na ovo značenje u svojoj knjizi *el-Vabilus-sajjib*, i na kraju knjige *Reudatul-muhibbin*.“ Fetva br. 19939.

to Istina, pa govore: Gospodaru naš, mi vjerujemo, pa upiši i nas među one koji su posvjedočili. Zašto da ne vjerujemo u Allaha i u Istinu koja nam dolazi, kada jedva čekamo da i nas Gospodar naš uvede s dobrim ljudima. I Allah će im, zbog onoga što govore, kao nagradu džennetske bašče dati, kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno boraviti; a to će biti nagrada za sve one koji dobra djela čine. (El-Maide, 183-185.)

Enes b. Malik veli: „**Do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je stigla neka vijest o njegovim ashabima, pa je on ustao i održao govor u kojem je kazao: 'Predočeni su mi Džennet i Vatra i nikada ih jasnije nego danas nisam vidio. Kada biste znali ono što ja znam, malo biste se smijali, a puno biste plakali.'**“ Ashabima nije bilo težak dana od ovog. On im je kazao: „**Pokrijte svoje glave.**“, a onda se je čuo samo plač.“²⁹

Ibn Abbas kazuje da je čuo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: „**Dva oka Vatra neće dohvatiti: oko koje je plakalo iz straha od Allaha i oko koje je budno stražarilo na Allahovom putu.**“³⁰

Vrijednost lijepog govora i veselosti lica

Allah Uzvišeni veli:

²⁹ Bilježe Buharija, br. 4621., i Muslim, br. 2359., i ovo je njegova verzija.

³⁰ Hadis je ispravan, a bilježi ga Tirmizi, br. 1639.

1. *Samo Allahovom milošću ti si blag prema njima; a da si osoran i grub, razbjegli bi se iz tvoje blizine. Zato im praštaj i moli da im bude oprosteno i dogovaraj se s njma. A kada se odlučiš, onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega.* (Alu Imran, 159.)

2. *za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savladaju i ljudima praštaju - a Allah voli one koji dobra djela čine.* (Alu Imran, 134.)

Ebu Zerr prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Nijedno dobro djelo nemojte smatrati malim, pa pakar to bilo da sretnete svoga brata veselog lica.**“³¹

Vrijednost skromnosti kada je u pitanju ovaj svijet

Allah Uzvišeni kaže: *Život na ovome svijetu nije ništa drugo do zabava i igra, a samo onaj svijet je - život, kad bi samo oni znali!* (El-Ankebut, 64.)

2. *Budi čvrsto uz one koji se Gospodar svome mole ujutro i navečer u želji da naklonost Njegovu zasluže, i ne skidaj očiju svojih s njih iz želje za sjajem u životu na ovome svijetu, i ne slušaj onoga čije smo srce nehajnim*

³¹ Bilježi Muslim, br. 2626.

prema Nama ostavili, koji strast svoju slijedi i čiji su postupci daleko od razboritosti. (El-Kehf, 28.)

Ebu Hurejre prenosi da bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio: „**Allahu moj, opskrbi porodicu Muhammedovu osnovnim životnim namirnicima.**“³²

Aiša veli: „**Od kada je došla u Medinu, pa do Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti, porodica Muhammeda, se nije zasitila pšeničnog hljeba uzastopno tri dana.**“³³

Vrijednost udjeljivanja u dobrotvorne svrhe

Allah Uzvišeni kaže. *Oni koji imanja svoja troše na Allahovom putu liče na onoga koji posije zrno iz kojeg nikne sedam klasova i u svakom klasu po stotinu zrna. - A Allah će onome kome hoće dati i više; Allah je neizmjereno dobar i sve zna. One koji troše imetke svoje na Allahovu putu, a onda ono što potroše ne poprate*

³² Bilježe Buharija, br. 6460., i Muslim, br. 1055., i ovo je njegova verzija.

³³ Bilježe Buharija, br. 5416, i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2970. Kaže šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin: „On se nije zasitio ječmenog hljeba dvije noći uzastopno, zbog malo imetka, alejhisselam. Prolazila bi po dva mjeseca i tri mlađaka bez da se u njegovoj kući zapali vatra, već su jeli samo hurme i vodu, s tim da kad bi poželio mogao bi imati brda zlata. Međutim, on, sallallahu alejhi ve sellem, je htio da se ograniči samo na onoliko dunjaluka koliko mu je bilo stvarno potrebno.“ Vidjeti: *Šerhu rijadis-salihin*, 3/384.

prigovaranjem i uvredama, čeka nagrada u Gospodara njihova - ničega se oni neće bojati i ni za čim oni neće tugovati. (El-Bekare, 261-262.)

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhu ve sellem, kazao: „**Nema nijednog dana u kome ne sidu dva meleka i kažu: 'Allahu naš, povećaj opkrbu onome ko dijeli i nadoknadi mu ono što je udjelio, a onome ko ne želi da dijeli uskrati imetak.**“³⁴

Vrijednost učestalog činjenja raznih dobrih djela

Allah Uzvišeni kaže: *Vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova i udjeljujte iz onoga što vam On stavlja na raspolaganje, jer one od vas koji budu vjerovali i udjeljivali čeka nagrada velika.* (El-Hadid, 7.)

Ebu Hurejre, radijallahu 'anhu, prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je jednog dana upitao: „**Ko je među vama danas osvanuo kao postač?**“ Ebu Bekr, radijallahu 'anhu, reče: „**Ja!**“ „**Ko je među vama danas ispratio dženazu?**“ – upita. Ebu Bekr reče: „**Ja!**“ „**Ko je među vama danas nahranio siromaha?**“ – upita Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Bekr opet reče: „**Ja!**“ „**Ko je od vas posjetio bolesnika?**“ – upita Poslanik. Ebu Bekr opet reče: „**Ja!**“ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zatim reče: „**Ove stvari,**

³⁴ Bilježe Buharija, br. 1442, i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 1010.

doista, nisu se našle pri jednom čovjeku, a da nije ušao u Džennet. ³⁵

Osman b. Affan prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Ko sagradi džamiju i Allah će njemu u Džennetu sagraditi istu.**“ ³⁶

Vrijednost poniznosti

Allah Uzvišeni kaže:

1. *Taj drugi svijet daćemo onima koji ne žele da se na Zemlji ohole i da nered čine, a oni koji se Allaha boje čeka sretan kraj.* (El-Kasas, 83.)
2. *A robovi Milostivoga su oni koji po Zemlji mirno hodaju, a kada ih bestidnici oslove, odgovaraju: Mir vama!* (El-Furkan, 63.)

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Imetak se neće umanjiti ako se udijeli sadaka, Allah čovjeku koji prašta povećava samo ponos, a niko se nije ponizio radi Allaha, a da ga Allah nije uzdigao.**“ ³⁷

Vrijednog dobrog i pravednog postupanja

³⁵ Bilježi Muslim, br. 1028.

³⁶ Bilježe Buharija, br. 450., i Muslim, br. 533., i ovo je njegova verzija.

³⁷ Bilježi Muslim, br. 2588.

1. Allah zahtijeva da se svačije pravo poštuje, dobro čini, i da se bližnjima udjeljuje, a razvrat i sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; da pouku primite, On vas savjetuje. (En-Nahl, 90.)

2. A nije tako! Onoga ko se bude Allahu pokoravao i uz to dobra djela činio, toga čeka nagrada kod Gospodara njegova, takvi se neće ničega bojati i ni za čim neće tugovati. (El-Bekare, 112.)

3. I budi ljubazan prema vjernicima koji te slijede! (Eš-Šu'ara, 215.)

Abdullah b. Amr prenosi da je Poslanik, sallallahu alekhi ve sellem, kazao: „**Oni koji su pravedno postupali, biće na minberima od svjetlosti pored desne ruke Milostivog, a obje ruke Milostivog su desne. Ovo će postići oni koji budi pravedno sudili, pravedno postupali sa svojim porodicima i koji budu pravedno obavljali poslove koje su preuzeli.**“³⁸

³⁸ Biježi Muslim, br. 1827.